

5. Tekrar Testi

1. Dilin görevlerinden biri olan bildirme görevi; inanç, tahmin veya bilgilerimizi iletmek amacıyla kullanılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi “bildirme görevi”ne örnek olamaz?

- A) Mart ayının ilk günü kar yağacak.
- B) Merhametli insanlar yardımseverdir.
- C) Ankara kalabalık bir şehirdir.
- D) Mantığın kurucusu Aristoteles’tir.
- E) Yaşasın! Sınavı kazanmışım.

2. Dil ve düşünme arasındaki ilişki filozofların, psikologların ve dilcilerin üzerinde durdukları, çok tartışmalı, önemli bir konudur. Tartışma şu sorular etrafında kurulur: Dil mi öncedir, düşünce mi? Biri diğ erinin sebebi midir? Her ikisi birlikte ortaya çıkan bir olgu mudur? Dilsiz düşünce olur mu?

Buna göre;

- I. Diller düşüncemizi kuşatan elbise gibidirler. “Edward Sapir”
- II. Akıl anlama süreçlerinin bütününden ibaret bir şeydir ama anlama dediğimiz şey de ancak dille gerçekleşebilir. “Johann Georg Hamann”
- III. Düşünmenin gelişmesi sözün gelişmesinden öncedir. “L. S. Vygotski”

görüşlerin hangilerinde düşünme ve dil birbirinden ayırlamaz gerçeklikler olarak değerlendirilmektedir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II, ve III

3. • Zengin ve geliştirilmiş ve olgunlaşmış bir dil düşünce oluşumunu, daha az gelişmiş bir dile kıyasla, daha fazla kolaylaştırır. Toplamlar da kendi dillerini geliştirdikleri ölçüde düşünce faaliyeti bakımından yüksek varlık gösterir.

Aydın Sayılı

• Bir milletin, ancak kendi dilinin gelişmesi gerekli bir dereceye ulaştığı zaman büyük ve dâhiyane bir fikri ilerleme yapar.

Humboldt

Bu iki düşünürün ortak noktası aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Dilin geliştirilebilecek bir olgu olduğunu ileri sürmeleri
- B) Gelişmişlikle dil arasındaki ilişkiyi vurgulamaları
- C) Büyük fikirlerin ortaya çıkmasını dilin gelişimi ile ilişkilendirmeleri
- D) Dil bakımından gelişmiş milletlerin ilerleyeceğini savunmaları
- E) İnsanların dünyayı kendi ana dilinin penceresinden gördüğüne inanmaları

5. Tekrar Testi

4. Bir sözcük ya da cümlelerin belirsiz olması, onlara herhangi bir doğruluk değeri verilememesi demektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde belirsizlik söz konusudur?

- A) Bugün hava sıcaklığı 40 derece.
- B) Bu kahvede iki kesme şeker vardır.
- C) Şenay'ın boyu 95 cm'dir.
- D) Platon büyük bir filozoftur.
- E) Bana bir elma verdi.

5. Bilgiyi aktarmayı aksatan etkenlerden biri de belirsizliktir. Belirsizliğin bir türü de semantik belirsizliktir:

Semantik Belirsizlik Örnekleri

Bebek biraz su içti. (Biraz/su)

Bu tarla küçüktür. (Küçük/tarla)

Buna göre aşağıdakilerden hangisi “semantik belirsizlik” için doğru bir ifadedir?

- A) Günlük dil çerçevesinde kullanılan pratik faydaya yönelik ifadelerin doğruluk değeri belirsizdir.
- B) Cümlelerde geçen sözcüklerin sınırları belli olmadığından herhangi bir doğruluk değerinin verilememesi belirsizliğe neden olmaktadır.
- C) Bireylerin sadece kendi anlayacağı ifadelerle konuşması yoluyla dilin esnetilmesidir.
- D) İletişim aracı olan dilde bilgi hatalarının olmasına rağmen, mantık hatalarının olmaması durumudur.
- E) Gündelik dilin çok anlamlılığının bilim, sanat ve felsefeye temel oluşturan mantık tarafından kaldırılmasıdır.

6. Öğretmen “belirsizlik” konusunu anlatmadan önce öğrencilerden aşağıdaki tabloyu doldurmasını ister (Belirsiz olduğunu düşündüklerine +, düşünmediklerine – işareti konulacaktır.)

I.	Kahveyi az şekerli alayım.	?
II.	Ders kitabı çok kalınmış.	?
III.	Ahmet uzun boyludur.	?
IV.	Oda sıcaklığı 23 derecedir.	?

Buna göre tablonun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) + + - - B) - - - + C) + + + - D) - - + + E) + - + -

7. Ahmet: Kendimi çok iyi hissediyorum.

Hikmet: Ne kadar iyi hissediyorsun?

Ahmet: Herhalde sen kendini çok iyi hissettiğinde ne kadar iyi hissediyorsan ben de o kadar iyi hissediyorumdur.

Hikmet: Bunu anlamamız gerçekten çok zor değil mi?

Bu diyalogda aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

- A) Dilin görevleri
- B) Dil-düşünce ilişkisi
- C) Anlam belirsizliği
- D) Olgusal tartışmalar
- E) Mantık ilkeleri

5. Tekrar Testi

8. “Bir yargının doğruluğu konusunda anlaşmazlık ve uzlaşmazlık ifade eden tartışmaların bir kısmı olgusal, bir kısmı sözeldir.” açıklamasından sonra mantık dersi öğretmeni Betül Hanım öğrencilerinden aşağıdaki tabloyu doldurmalarını ister.(Maddelerden tartışmaya açık olmayanlara “-”, olgusal tartışmaya açık olanlara “o+”, sözel tartışmaya açık olanlara “s+” yazacaklardır.)

I.	Matematik öğrenmesi kolay bir derstir.	?
II.	Bir dik açı 90 derecedir.	?
III.	Karanfil güzel kokar.	?
IV.	Yer çekimi yoktur.	?

Buna göre tablonun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) s+, -, s+, o+
B) -, -, s+, o+
C) o+, -, s+, o+
D) s+, o+, -, -
E) o+, s+, -, o+

9. Aşağıdaki ifadelerden hangisinde söz konusu olan tartışmanın yönü diğerlerinden farklıdır?

- A) Elektrikli tren, buharlı tren kadar hızlı değildir.
B) İlk tren yolculuğu 1571 yılında İstanbul’da gerçekleştirildi.
C) Atatürk, ilk cumhurbaşkanıdır.
D) Yılan omurgasız bir sürüngendir.
E) Türkiye üç tarafı denizlerle çevrili bir yarım adadır.

10. “x mavidir.” ifadesinde; x yerine “gökyüzü” sözcüğünü kullandığımızda “Gökyüzü mavidir.” anlamı ortaya çıkar. Buradaki “mavi” sözcüğü uygun şekilde kullanıldığından “anlama” bu örnekte gerçekleşmiştir. Belirsizlik ile anlama ters orantılıdır; belirsizlik arttıkça anlama azalır.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisinde anlamının gerçekleştiği söylenebilir?

- A) Kaplumbağa yavaş bir hayvandır.
B) Bugün deniz az dalgalıdır.
C) Karlı yağdığında hava çok soğuk olur.
D) Kömür siyahtır.
E) Çanta sıvıdır.

11. Klasik mantığa göre birçok sözcüğün tanımını yapmak mümkün değildir. Örneğin duyguların, üstün cinslerin, duyumların tanımı yapılamaz. Yine aynı şekilde mantık değişmezlerinin de tanımı yapılamaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin klasik mantıkta tanımı yapılabilir?

- A) ise B) sevgi C) renk D) zaman E) bitki

5. Tekrar Testi

12. Çok anlamlılık, dilde belirli bir görevi olan kelimelerin asıl görevleri dışında başka görevler için de kullanıldığı durumlara denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde çok anlamlılık söz konusu değildir?

- A) Yüz kişi boğuldu.
- B) Bu küçük, bir faciaydı.
- C) Bu, büyük bir felaket.
- D) Akın gelir gelmez göz boyadı.
- E) Ayşe ile Ahmet oyuna geldi.

13. Hüseyin Cahit Tarancı, bilinen adıyla Cahit Sıtkı Tarancı; 1910 yılında doğmuş olan Türk şair, yazar ve çevirmendir. Şiirlerinde en çok yaşama sevinci ve ölüm temalarına yer vermiştir. Ayrıca yitik aşklar, mutlu sevdalar, yalnızlık, yaşadığı bohem hayatın buruklukları, çocukluk özlemi de şiirlerine konu olmuştur. Cahit Sıtkı'nın en meşhur mısralarından biri olan;

“ Yaş otuz beş yolun yarısı eder,

Dante gibi ortasındayız ömrün...”

ifadeleri, şairin bazı duygularını açığa vurmak dolayısıyla başkalarına da benzer duygularla ilgili ilham vermek düşüncesiyle söylediği bir sözdür. Duygusal bakımdan etkili sözcüklerin seçilmesi ve bunların en uyumlu bir biçimde biraraya getirilmesi de asıl amacın olduğunu gösteriyor diyebiliriz.

verilen parçada boş bırakılan yere aşağıdaki dilin görevlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) Yaptırma
- B) Bildirme
- C) Eylemsel
- D) Belirtme
- E) Törenselleştirme

14. Mantık ve matematik gibi formel bilimlerin dışındaki bilimlere ait dillerin sözcükleri az veya çok belirsizdir. Bir sözcüğün başka bir sözcükten daha belirsiz olması, o sözcüğün uygulanmasında “duraksadığımız” sınır durumlarının, ötekine kıyasla daha sık ortaya çıkmasından başka bir şey değildir. Sözcüğün belirsizliği kullanana göre değişebileceği gibi, ait olduğu dil alanına göre de değişebilir. Bilimler dillerindeki belirsizlik derecelerine göre (matematik, biyoloji ve sosyoloji gibi) sıralanır. Buradan hareketle bazı kelimelerin daha az belirsizleşirken, bazılarının daha sık belirsizleştiği görülmektedir.

Parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisinde daha sık belirsizleşen bir kavram kullanılmıştır?

- A) Ahmet biri kırmızı diğeri de sarı olan iki elma yemiştir.
- B) Ayşe öğle yemeğinde sarımsaklı yoğurtlu makarna yemiştir.
- C) Ercan Bey makam arabasıyla işyerinden ayrılmıştır.
- D) Filiz Akın çok güzel bir oyuncudur.
- E) Doktor Kemal Bey oğluna doğum günü hediyesi olarak hangi marka otomobil alacağına karar verememiştir.

5. Tekrar Testi

15. I. İtalyanlar sıcakkanlı insanlardır.
II. Anıtkabir Ankara'dadır.
III. Fransızlar soğuk insanlardır.
IV. Metaller ısınınca genleşir.

Yukarıdaki ifadeler tartışıldığında hangilerinde daha hızlı bir uzlaşmaya varılır?

- A) Yalnız II B) I ve II C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

16. Tanımlama; bir kavramı bütün unsurlarıyla anlatmak, bir kavramın özel ve genel niteliklerini saymak demektir. Eskilerin deyişiyle tanım "efradını cami, ağyarını mânî", yani "ne eksik ne fazla, eksiği artığı olmayan" demektir.

Buna göre;

- I. Neyi tanımlarız?
II. Niçin tanımlarız?
III. Nasıl tanımlarız?

İfadelerinin hangileri, tanımın tanımı yapılırken sorulacak sorular arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

17. İnsan konuşan bir varlıktır. "İnsan nasıl konuşmaktadır?" sorusundan önce "Ne konuşmaktadır?" sorusunu yanıtlamak istiyorum. Doğru ya da yanlış olabilen bilgileri ya da inandığı değerleri başkalarına aktarır. Mutlu olmadığı zamanlar öfkesini, kızgınlığını dile getirir. Bazen karşısındakileri etkilemek ister ve onları bir şeyler yapmaya zorlar, emirler verir. Bazen de yemin eder, söz verir birçok şey yapacağı konusunda. Teşekkür eder, özür diler, iyi dileklerde bulunur.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Dilin birçok işlevi vardır.
B) Dil konuşmayı sağlar.
C) Düşünmek dil ile olur.
D) Dilin birçok tanımı vardır.
E) Dil sayesinde bilim ilerler.

5. Tekrar Testi

18. Dilin birçok işlevi vardır. Bu işlevler ve bunlara verilen örnekler şunlardır:

I. Bildirme görevi

Örnek: Aristoteles Selanik'te doğmuştur.

II. Belirtme görevi

Örnek: Aristoteles, idea düşüncesi nedeni ile Platon'a kızmıştır.

III. Yaptırma görevi

Örnek: Aristoteles Kral İskender'den kendisini dinlemesini istemiştir.

IV. Törenselle görev

Örnek: Aristoteles öğrencilerine "Güle güle." demiştir.

V. Eylemsel görev

Örnek: Felsefe tarihi yazacağına söz vermiştir.

Bu örneklerden hareketle "Bu masa, masa değildir." önermesi dilin işlevlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

19. Devekuşuna uç demişler. Ama ben deveyim demiş. Şu yükleri o zaman taşı demişler. Ama ben kuşum demiş.

Bu açıklamada devekuşunun tavrı aşağıdaki kavramlardan hangisine örnek olabilir?

A) Semantik belirsizlik

B) Pragmatik belirsizlik

C) Çok anlamlılık

D) Törenselle işlev

E) Belirtme işlevi

20. Aristoteles mantığında önermeler kesin anlamı olan, doğru ve yanlış değerleri alabilen yargılardır. Bir yargı doğru ya da yanlış olabiliyorsa belirsizlik ortadan kalkmaktadır. Russell ise bir ifadenin doğru, yanlış ve hem doğru hem yanlış olan belirsizlik gibi üç değeri olabileceğini söyler. Günümüzde ise bulanık mantıkçılar doğru ya da yanlış nitelermelerin sonsuz sayıda olabileceğini iddia ederler. Doğru, çok doğru, çok çok doğru... ; yanlış, çok yanlış, çok çok yanlış ... gibi değerler ise bunlara örnektir.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Dilde belirsizliklerin olmasının nedeni dili doğru kullanamamaktan kaynaklanmaktadır.

B) Nicilikle ilgili durumlarda belirsizlik azdır.

C) Klasik mantığın kullandığı dilde belirsizlik derecesi çoktur.

D) Olgusal önermelerde belirsizlik dereceleri daha fazladır.

E) Önermeler doğru ve yanlışın dışında doğruluk değerlerine sahip olabilirler.

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

TEKRAR TESTLERİ

Ortaöğretim Mantık

Cevap Anahtarı

2. Tekrar Testi	1. B	2. B	3. D	4. E	5. C	6. C	7. A	8. C	9. E	10. B	11. B	12. C	13. A	14. B	15. A
	16. A	17. B	18. A	19. A	20. C										
3. Tekrar Testi	1. D	2. B	3. D	4. B	5. D	6. E	7. B	8. D	9. C	10. A	11. D	12. D	13. E	14. C	15. E
	16. D	17. B	18. A	19. C	20. A	21. A									
4. Tekrar Testi	1. B	2. A	3. A	4. E	5. A	6. B	7. E	8. B	9. E	10. A	11. D	12. A	13. D	14. E	15. C
	16. E	17. A	18. D	19. B	20. D										
5. Tekrar Testi	1. E	2. C	3. E	4. D	5. B	6. C	7. C	8. A	9. A	10. D	11. E	12. A	13. D	14. D	15. D
	16. E	17. A	18. A	19. B	20. E										